

темою дискусій для широкого кола науковців, а особливо для лінгвістів, зокрема й для тих, хто займається прикладною лінгвістикою.

Кризовий стан ЄС та постійна загроза з боку інших держав вплинули на формування нового політичного дискурсу в його зоні. Розподіл на «своїх» та «чужих», встановлення межі створив концепт «фортеця» як відповідь на небезпеку ззовні внаслідок терористичних атак, навалили біженців та мігрантів, національних воєнних конфліктів. Р. Водак виокремила шість груп лексичних значень «межі» для конструювання концепту «фортеці»: «the border region», «the border itself», «the border's demarcation (fence)», «measures to protect and safeguard the border (e.g., controls, police, soldiers, to fight, to unite)», «orderly openings of the border (e.g., regular commuter traffic, gates)», «threats to the border (e.g., illegal crossings, riots, collapse)».

Багатьом молодим людям складно зрозуміти, що таке європейська ідентичність, але відчуття миру та захищеності об'єднує кожного. Розподіл на «ми-європейці» (just to Europe), ідея «the new European spirit» без воєнних конфліктів (lasting peace) та заклик до взаємозалежності (mutually dependent) вдало конструюють концепт «фортеця-Європа».

**МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ ПРАВА ДИТИНИ НА ІНФОРМАЦІЮ:
ПИТАННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ В УКРАЇНІ**

*Голубов А.Є., кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник, доцент
кафедри права*

*Національного аерокосмічного університету імені М.Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»*

Розвиток особистості у сучасному світі складно уявити без можливості вільного вираження особою своїх поглядів і переконань. У тому числі це передбачає безперешкодний доступ особи до різноманітних джерел інформації, належним чином гарантоване права вільно шукати, одержувати і поширювати інформацію усно, письмово або в інший спосіб - на свій вибір.

Вказане право у тому чи іншому формулюванні передбачено у багатьох нормативно-правових актах як міжнародно-правових (Загальна декларація прав людини, Міжнародний пакт про громадянські і політичні права, Конвенція про захист прав і основоположних свобод), так і національних (Конституція України, Закони України «Про інформацію», «Про доступ до публічної інформації»).

Така значна увага до закріплення права особи на вільне вираження своїх поглядів і переконань, яке зокрема охоплює своїм змістом і право на інформацію, є небезпідставною. Адже вказане право є основним засобом формування свідомості та світогляду особи, воно створює можливість для висловлювання особою її думки, розвитку власної суспільної активності.

Тобто можна вказати на ту обставину, що право на вільне вираження своїх поглядів і переконань, право на інформацію виступають не тільки

засобами включення особи у процес соціалізації та соціальної комунікації. Вказані права особи також є важливою умовою її розвитку та засобом реалізації інших прав особи. І тому уявити існування сучасної людини поза інформаційним середовищем та можливістю користуватися перевагами цифрового світу практично неможливо.

Наведене щодо права особи на інформацію особливо актуальним є стосовно дітей. З приводу вказаної категорії осіб, то наділення дітей цим правом, створення можливостей для його реалізації, а також його гарантування слід вважати окремим вектором розвитку взагалі права, у тому числі інформаційного права та сфери прав дитини. Адже для дитини можливість вільно шукати, одержувати і поширювати інформацію виступає передумовою її розвитку, підґрунтям формування її поглядів і переконань, а в подальшому є засобом їх вільного вираження.

Поряд із цим, слід наголосити, що стосовно дітей реалізація права на інформацію має власні специфіку та особливості. Це не зводиться тільки до урахування вікової специфіки неповнолітніх як суб'єктів правовідносин в інформаційній сфері. Або не повинно бути пов'язано виключно із врахуванням особливостей доступу дітей до інформації, її пошуком, одержанням і поширенням. Ці питання щодо дітей мають вирішуватися комплексно із урахуванням того, що діти мають право на особливе піклування і допомогу, а в усіх діях щодо дітей першочергова увага має приділятися якнайкращому забезпеченню інтересів дитини.

Вказаний підхід з приводу взагалі прав дитини віднайшов своє закріплення у Конвенції ООН про права дитини, яка була свого часу ратифікована Україною, і тому є частиною національного законодавства нашої держави. Це передбачає, що міжнародні стандарти права дитини на інформацію мають віднайти свою належну реалізацію в праві України.

Тому щодо дітей як носіїв права особи на вільне вираження своїх поглядів і переконань, яке зокрема охоплює своїм змістом і право на інформацію, слід ввести мову про певну систему особливих стандартів його реалізації як загального, так і спеціального рівнів.

Так, стосовно загальних стандартів права, зокрема і дитини, на інформацію, то до їх числа слід відносити основоположні міжнародно-правові акти у сфері прав людини (Загальна декларація прав людини, Міжнародний пакт про громадянські і політичні права, Конвенція про захист прав і основоположних свобод). Положення цих актів у повній мірі стосуються і дитини, яка як член суспільства і як будь-яка інша людина володіє загально визнаними у міжнародно-правових актах правами, зокрема і «правом на свободу переконань і на вільне їх виявлення; це право включає свободу безперешкодно дотримуватися своїх переконань та свободу шукати, одержувати і поширювати інформацію та ідеї будь-якими засобами і незалежно від державних кордонів» (ст. 19 Загальної декларації прав людини).

У свою чергу, враховуючи психологічні, соціальні, фізіологічні, когнітивні особливості дитини, специфіку процесу її соціалізації міжнародні акти ставлять додаткові вимоги щодо характеру, способів здійснення вказаного права дитини, а також додаткових гарантій його реалізації. Так, до числа міжнародних стандартів права дитини на інформацію слід віднести такі акти як: Конвенція ООН про права дитини, Рекомендації Комітету міністрів Ради Європи державам-членам про принципи дотримання, захисту та реалізації прав дитини в цифровому середовищі, Стратегія Ради Європи з прав дитини на період 2016–2021 років. До Національних актів у цій сфері віднесемо Конституцію України, Закони України «Про інформацію», «Про доступ до публічної інформації», «Охорону дитинства».

Слід відмітити, що особливістю реалізації вказаного права, яке передбачено зокрема у ст. 13 Конвенції ООН про права дитини, є те, що його здійснення має відбуватися не тільки відповідно до норм цієї статті. Як свідчить практика Комітету ООН з прав дитини, при застосуванні багатьох статей Конвенції ООН про права дитини слід враховувати і загальні принципи, закріплені в статтях 2, 3, 6 і 12 Конвенції ООН про права дитини. Тому вказаний момент має бути врахований у національному законодавстві та відповідній практиці його реалізації.

Аналіз вказаних вище нормативно правових актів, які містять стандарти права дитини на інформацію, свідчать про можливість визначення наступного змісту міжнародного стандарту вказаного права. Зокрема його елементами слід вважати наступні положення:

- наділення будь-якої дитини правом вільно висловлювати свої думки, що передбачає включення відповідних норм у національне законодавство;
- наділення будь-якої дитини правом вільно шукати, одержувати і передавати інформацію та ідеї будь-якого роду незалежно від кордонів в усній, письмовій чи друкованій формі, у формі творів мистецтва чи за допомогою інших засобів на вибір дитини, що передбачає включення відповідних норм у національне законодавство;
- забезпечення будь-якій дитині права на особливе піклування і допомогу у реалізації вказаних прав (на висловлення свої думки та інформації), що передбачає покладання відповідних обов'язків на батьків, осіб, які їх замінюють, а також уповноважені державні органи та їх посадових осіб;
- приділення першочергової уваги якнайкращому забезпеченню інтересів дитини в усіх діях щодо дітей, які стосуються реалізації її права на інформацію, що передбачає не тільки оцінку стану забезпечення вказаного права, а й створення певних організаційних та технічних умов для можливості реалізації дитиною вказаного права;
- чітке встановлення у законі випадків, коли може мати місце обмеження права дитини на вільне висловлення свої думки та права вільно

шукати, одержувати і передавати інформацію та ідеї будь-якого роду, а також визначення процедури (підстав та порядку) його обмеження;

– запровадження системи гарантій реалізації та забезпечення можливості здійснення вказаного права дітьми, у тому числі і в частині діяльності ЗМІ та функціонування інформаційно-комунікаційні технологій;

– вжиття з боку держави заходів із попередження небажаному впливу з боку певних осіб, груп, організацій, держав на дитину через поширення інформації і матеріалів, шкідливих для дитини в соціальному і культурному відношеннях;

– вжиття заходів щодо запобігання ризикам для безпеки дітей (кіберзлочинність), у тому числі і їх особистої інформації в цифровому середовищі, а також забезпечити умови для безпечного доступу дітей до цифрових ресурсів і цифрових засобів масової інформації із використанням інформаційно-комунікаційні технології.

Саме таке комплексне бачення змісту стандарту права дитини на інформацію та його належна реалізація в Україні, як нормативно-правова, так і практична, створює можливість для висловлювання дитиною її думки, розвитку власної суспільної активності та її розвитку. Адже належна реалізація вказаних прав, безумовно, створює підґрунтя для того, щоб дитина була повністю підготовлена до самостійного життя в суспільстві та вихована в дусі ідеалів миру, гідності, терпимості, свободи, рівності і солідарності.

ORCID: 0000-0001-8608-4206

**СОЦІАЛЬНИЙ ФЕНОМЕН ВИРОБНИЧОГО КОНФЛІКТУ:
МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ**

Буханіста А.Ю. студентка групи 621пуа

Науковий керівник – Прилуцька А. Є.

*Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»*

На сьогодні соціальний феномен виробничого конфлікту є часто актуальною темою для дослідження, а вивчення способів подолання та причин виникнення конфліктів є вельми важливим. У наш час кожна людина щоденно стикається з різними видами конфлікту. Організаційне середовище не є винятком, там також постійно відбуваються ситуації, які призводять до виробничих конфліктів. Це може бути розбіжність у колективі, або між керівником і підлеглими, або ж протистояння різних організацій. Але найголовнішим є те, щоб розпізнати причини та владнати конфлікт ще на стадії його зародження, адже він може вплинути на подальшу якість діяльності організації та спричинити труднощі для виконання заданих задач та досягнення цілей.